

A ד"ט

Intro

Today we will learn בע"ה of מסכת בבא מציעא דף ס"ב
Some of the topics we will learn about include.

The Machlokes regarding
רביית קצוצה
יוצאה בדינין

Interest that was stipulated at the time of the loan, which is forbidden מדאורייתא, whether the מלוה is compelled to return the רבית, or not, and whether the מלוה is exempt from Malkos or not.

All agree
אבק רבית

אינה יוצאה בדינין

Interest that was not stipulated at the time of the loan, and is only forbidden מדרבנן, the מלוה is not compelled to return the רבית.

The discussion regarding the case mentioned in the סיפא of the previous Mishnah
המורבה בפירות כיצד

The Halachah of

אין פוסקין על הפירות עד שיצא השער

A person may not prepay for produce before they are available for sale in the market and the market price was established, because if the price increases before the לוקח gets the produce, this appears to be רבית, because the לוקח receives more expensive produce for his prepayment, which is similar to the רבית paid for a loan.

B However

יצא השער פוסקין

He may prepay for produce if the market price has been firmly established and they are readily available for sale on the market, even though at the time of the sale the מוכר does not own the produce, because

אף על פי שאין לזה
יש לזה

The מוכר has the ability to use the לוקח's money and buy the produce from the market, and therefore it is considered as if the לוקח immediately owns the produce before its price increases

The Machlokes regarding

בבא לחוב בדמיהן
ואין לו פירות

If the לוקח does not prepay with actual money, but rather with a debt that the מוכר owes him, and the מוכר does not own the produce, is this permitted or not?

A

רבי יוחנן רבית קצוצה
אינה יוצאה בדינין

רבי אלעזר רבית קצוצה
יוצאה בדינין

אבק רבית
אינה יוצאה בדינין

המורבה בפירות כיצד

אין פוסקין על הפירות
עד שיצא השער

B

יצא השער
פוסקין

אף על פי שאין לזה
יש לזה

בבא לחוב בדמיהן
ואין לו פירות

1 So let's review ...

The Gemara cites a Machlokes whether

רבית יוצאה בדיינין

Whether the מלוה is compelled by Bais Din to return the interest that he collected?

רבית רבי אלעזר says, it depends;

רבית קצוצה

יוצאה בדיינין

Interest that was stipulated at the time of the loan, which is רבית מדאורייתא, the מלוה is compelled to return it.

אבק רבית

אינה יוצאה בדיינין

Interest that was not stipulated at the time of the loan, which is only מדרבנן רבית, the מלוה is not compelled to return it.

רבית רבי יוחנן disagrees and says

אפילו רבית קצוצה נמי

אינה יוצאה בדיינין

Even in the case of רבית מדאורייתא, the מלוה is not compelled to return it.

1

רבית יוצאה בדיינין

Is the מלוה is compelled by Bais Din to return the interest that he collected?

רבית רבי אלעזר says:

**אבק רבית
אינה יוצאה
בדיינין**

Interest not stipulated at the time of the loan which is only מדרבנן רבית, the מלוה is NOT compelled to return it

**רבית קצוצה
יוצאה
בדיינין**

Interest stipulated at the time of the loan which is מדאורייתא רבית, the מלוה IS compelled to return it

רבית רבי יוחנן disagrees and says:

**אפילו רבית קצוצה נמי
אינה יוצאה בדיינין**

Even in the case of רבית מדאורייתא, the מלוה is NOT compelled to return it

2 As the Gemara explains, they disagree in the understanding of the following Pasuk:

אל תקח מאתו נשך ותרבית

ויראת מאלהיך

וחי אחיך עמך

that מצות עשה a וחי אחיך עמך holds the words רבי אלעזר אהדר ליה כי היכי דניחי

If the מלוה did accept רבית, he is obligated to return it so that the לוח can sustain himself.

And accordingly, the מלוה would not be punished with Malkos for the לאו, because it is considered a לאו הניתק לעשה

אין לוקין עליו

וחי מצות עשה of וחי אחיך עמך, to return it.

While רבי יוחנן holds וחי אחיך is not a מצות עשה, because the words ויראת מאלהיך teach

למורא ניתן ולא להשבון

One who accepts רבית must only fear punishment, but is not obligated to return it.

And accordingly, the מלוה would be punished with Malkos for the לאו of תקח, אל, because רבית is not considered a לאו הניתק לעשה, since there is no מצות עשה of וחי אחיך עמך.

2

The Gemara explains...

They disagree in the understanding of the Pasuk:

רבית רבי אלעזר: מצות עשה אהדר ליה כי היכי דניחי No Malkos because לאו הניתק לעשה אין לוקין עליו	אל תקח מאתו נשך ותרבית ויראת מאלהיך וחי אחיך עמך	רבית רבי יוחנן: למורא ניתן ולא להשבון There is Malkos because it's in not a לאו הניתק לעשה

3 The Gemara first says that this is actually a מחלוקת תנאים in a Braisa:
 רבי נחמיה ורבי אליעזר בן יעקב
 פוטרין את המלוה ואת הערב
 מפני שיש בהן קום עשה
 The lender and the guarantor are not punished with Malkos because the לאו can be rectified by returning the רבית, as explained earlier according to רבי אלעזר.
 This implies however that the תנא קמא holds חייב מלקות
 The לאו is punished with Malkos, because the לאו cannot be rectified, because he does not return the רבית, as explained according to רבי יוחנן.

3 *The Gemara first says this is actually a מחלוקת תנאים...*

בריותא:
רבי נחמיה ורבי אליעזר בן יעקב פוטרין את המלוה ואת הערב מפני שיש בהן קום עשה
The lender and the guarantor do not get Malkos because the לאו can be rectified by returning the רבית

As explained according to רבי אלעזר *This implies the תנא קמא holds חייב מלקות because he does not return the רבית, as explained according to רבי יוחנן*

4 However, the Gemara explains that this is not necessarily so. Perhaps this Machlokes is not referring to a case of בשגבו
 Where the רבית was already collected;
 But rather to a case of בשלא גבו
 Where the רבית was not yet collected;
 And their Machlokes is regarding the לאו of לא תשימון עליו נשך
 The prohibition to create an obligation of רבית;
 The תנא קמא holds המלוה חייב
 Because דשומא מילתא היא
 One is liable for מלקות for לא תשימון for merely creating the obligation; and as Rashi explains, even שומא שלא בא לידי גיבוי חייב
 Even if it does not lead to an actual payment;
 However, רבי נחמיה ורבי אליעזר בן יעקב פוטרין את המלוה ואת הערב מפני שיש בהן קום עשה
 Because שומא שלא בא לידי גיבוי פטור
 One is not liable for מלקות for לא תשימון for creating an obligation that does not lead to an actual payment.
 =====

4 *However, the Gemara explains that this is not necessarily so...*

בשלא גבו
Perhaps this Machlokes is not referring to a case of בשגבו - where the רבית was already collected
 But rather to a case of **בשלא גבו**
where the רבית was not yet collected
 And their Machlokes is regarding the לאו of **לא תשימון עליו נשך**

רבי נחמיה ורבי אליעזר בן יעקב פוטרין את המלוה ואת הערב מפני שיש בהן קום עשה *תנא קמא: המלוה חייב*
Because דשומא מילתא היא
שומא שלא בא לידי גיבוי פטור
One is not liable for מלקות for לא תשימון for creating an obligation that does not lead to an actual payment

Because שומא מילתא היא
מילתא היא
One is liable for מלקות for לא תשימון for merely creating the obligation

5 The Gemara proceeds with the second case of the previous Mishnah:

According to רבה ורבה the Mishnah is understood as follows

לקח הימנו חטין בדינר זהב הכור
וכן השער
מותר

The buyer prepaid one gold דינר, the equivalent of 25 silver דינר, to buy one כור of wheat for later delivery, and in return the seller agreed to deliver the same amount of wheat even if the price will have increased by the time of delivery.

This practice is permitted even מדרבנן under either one of the following two conditions:

1.
יש לו

At the time of payment, the seller has wheat in his possession.

2.

OR, even if the seller does not have wheat in his possession; if

יצא השער

At the time of payment, the market price was already firmly established; because,

אף על פי שאין לזה
יש לזה

The מוכר has the ability to use the לוקח's money and buy wheat on the open market and provide it to the buyer.

עמדו חטין בל' דינרין

By the time of delivery, the price of a כור of wheat indeed increased to 30 silver דינר.

מותר

The מוכר may deliver it to the לוקח, and it's not considered רבית, because, in both cases, it's considered as if the לוקח acquired it at the time of payment and it increased in value in his possession.

5 The second case of the previous Mishnah

According to רבא the Mishnah is understood as follows:

לקח הימנו חטין בדינר זהב הכור
וכן השער
מותר

Prepaid
1 דינר זהב
(= 25 דינר כסף)

To buy
1 כור
of wheat
for later
delivery

The seller agreed
to deliver the same
amount of wheat
even if the price
will have increased
by the time of delivery

This practice is permitted even מדרבנן
under either one of the following two conditions:

2

Even if the seller
does not have wheat
in his possession; if
יצא השער

At the time of payment,
the market price
was already firmly
established

Because,
אף על פי שאין למוכר
יש למוכר

1

יש לו

OR At the time of payment,
the seller has wheat
in his possession

עמדו חטין בל' דינרין

By the time of delivery...

Price for
1 כור
of wheat

Increased
~~1 דינר זהב~~
(= 25 דינר כסף)

30 דינר כסף

מותר

The מוכר may deliver it to the לוקח,
and it's not considered רבית

Because, in both cases, it's considered
as if the לוקח acquired it at the time of payment
and it increased in value in his possession

6 However, our Mishnah continues;

אמר לו תן לי חטיי

שאני רוצה למוכרן וליקח בהן יין

If the לוקח does not want the wheat, but rather he wants to trade it in for wine.

אמר לו הרי חטיך עשויות עלי בשלשים

והרי לך אצלי בהן יין

Upon which the מוכר says, let's convert my current debt of 30 Dinars worth of wheat into a payment for 30 Dinars worth of wine to be delivered later.

Now it depends; if

אין לו יין

אסור

If at this point in time the מוכר does not have wine, it is forbidden to do so even if it was already יצא השער, the market price for wine was established and wine is available to be bought on the market, because as the Gemara explains

לאו כאיסרו הבא לידו דמי

The לוקח did not pay the מוכר for the wine with actual money, but rather with his חוב. Therefore, the מוכר does not have the ability to buy wine on the market, and the לוקח does not yet own the wine, and if the price of wine increased it may not be delivered, because

דמי לרבית

ואסור

It appears like interest, because the לוקח receives more valuable wine in return for advancing the money to be used by the מוכר in the interim.

However,

יש לו יין

מוותר

If at that time the מוכר does have wine, even though the לוקח did not pay him with actual money, it is permitted, because as Rashi explains.

דזכי בהו האי מהשתא

וכי מוקרי ברשותיה מוקרי

הואיל ואם בא לחזור קאי במי שפרע

It is considered as if the לוקח already acquired the wine before the price increased even though he did not make a קנין, because if the מוכר would retract from the sale he would be liable for a שפרע.

6

משנה

אמר לו תן לי חטיי
שאני רוצה למוכרן וליקח בהן יין

If the לוקח does not want the wheat,
but rather he wants to trade it in for wine.

אמר לו הרי חטיך עשויות עלי בשלשים
והרי לך אצלי בהן יין

Upon which the מוכר says,
let's convert my current debt of 30 Dinars worth of wheat
into a payment for 30 Dinars worth of wine
to be delivered later.

אין לו יין - אסור

If at this point in time the מוכר does not have wine,
it is forbidden to do so even if it was already יצא השער,
the market price for wine was established
and wine is available to be bought on the market,

Because as the Gemara explains

לאו כאיסרו הבא לידו דמי

The לוקח did not pay the מוכר for the wine with actual money,
but rather with his חוב.

Therefore,

the מוכר does not have the ability to buy wine on the market,
and the לוקח does not yet own the wine
and if the price of wine increased it may not be delivered,

because

דמי לרבית - ואסור

It appears like interest,
because the לוקח receives more valuable wine
in return for advancing the money
to be used by the מוכר in the interim.

יש לו יין - מותר

If at that time the מוכר does have wine,
even though the לוקח did not pay him with actual money,
it is permitted.

Because as Rashi explains.

דזכי בהו האי מהשתא

וכי מוקרי ברשותיה מוקרי

הואיל ואם בא לחזור קאי במי שפרע

It is considered as if the לוקח already acquired the wine
before the increase even though he didn't make a קנין,
because if the מוכר would retract from the sale
he would be liable for a שפרע.

7 The Gemara, however, says that this is actually a Machlokes of two Breisos:
 One ברייתא indeed holds
 יש לו
 מותר
 As explained earlier;
 While another ברייתא holds that even
 יש לו
 אסור
 Because, יש לו מותר is only where
 איסרו הבא לידו
 Where the לוקח pays with actual money;
 Because that looks like a simple sale;
 However,
 יש לו
 אסור
 Where
 לאו כאיסרו הבא לידו דמי
 Where the לוקח pays with a loan;
 Because this looks like the loan is being extended;

אביי follows the opinion of the second Braisa, and therefore explains our Mishnah to be referring to the following case;
 כגון דאמר הלויני שלשים דינרים
 אמר ליה שלשים דינרים אין לי
 חטין בשלשים דינרים יש לי שאני נותן לך
 A person first asked to borrow from someone thirty דינר, and the מלוה told him I don't have thirty דינר but I will lend you thirty דינר's worth of wheat.
 Then
 נתן לו חטין בשלשים דינרים
 וחזר ולקחם הימנו בדינר זהב
 The מלוה bought back the wheat from the לווה for a cheaper price of twenty five דינר;
 This was permitted, because as Rashi explains;
 שהרי לא העלה לו דמי חטין יותר מדמיהן
 בשכר המתנת מעות
 The מלוה did not initially give the לווה the wheat for a steep price in return of the loan; rather
 האי הוא דאזיל גביה
 The מלוה merely sold the לווה the wheat at a discount.

7 This is actually a Machlokes of two Breisos

יש לו – אסור Because, יש לו מותר is only where איסרו הבא לידו Where the לוקח pays with actual money; Because that looks like a simple sale.	יש לו – מותר <i>As explained earlier;</i> However, יש לו אסור where לאו כאיסרו הבא לידו דמי Where the לוקח pays with a loan; Because this looks like the loan is being extended.

אביי follows the opinion of the second Braisa, and therefore explains our Mishnah...

כגון דאמר הלויני שלשים דינרים
אמר ליה שלשים דינרים אין לי
חטין בשלשים דינרים יש לי שאני נותן לך
 A person first asked to borrow from someone thirty דינר, and the מלוה told him I don't have thirty דינר but I will lend you thirty דינר's worth of wheat.
 Then
 נתן לו חטין בשלשים דינרים
 וחזר ולקחם הימנו בדינר זהב
 The מלוה bought back the wheat from the לווה for a cheaper price of twenty five דינר;
 This was permitted
 because as Rashi explains;
 שהרי לא העלה לו דמי חטין יותר מדמיהן
 בשכר המתנת מעות
 The מלוה did not initially give the לווה the wheat for a steep price in return of the loan; rather
 האי הוא דאזיל גביה
 The מלוה merely sold the לווה the wheat at a discount.

8 Then
 אמר לו תן לי חטיי
 שאני רוצה למוכרן וליקח בהן יין
 If the מלוה wants to convert the חוב of thirty דינר to buy
 wine, it depends;
 יש לו יין
 דיהיב ליה בשלשים דינר
 מותר
 If the לוח has wine, and the מלוה will receive wine in lieu of
 his thirty דינר, it is permitted even though he initially paid
 the לוח twenty five דינר, and now he received from the לוח
 thirty דינר, because as Rashi explains
 זוזי יהיב ליה ופירי שקיל מיניה
 לא דמי לרבית
 The wine worth 30 דינר does not appear to be a רבית
 payment for the מלוה's money payment of twenty five דינר,
 but rather it was a payment for the מלוה's initial loan of
 wheat worth thirty דינר. However
 אין לו יין
 משקל זוזי מיניה
 מחזי כרבית
 ואסור
 If the לוח does not have wine, and the מלוה will receive a
 money payment of thirty דינר, it is forbidden, because the
 money payment of thirty דינר appears to be a רבית payment
 for the מלוה's money payment of twenty five דינר.

8 Then
אמר לו תן לי חטיי
שאני רוצה למוכרן וליקח בהן יין
 If the מלוה wants to convert the חוב of thirty דינר
 to buy wine, it depends;
יש לו יין
דיהיב ליה
בשלשים דינר
מותר
 If the לוח has wine
 in lieu of his thirty דינר,
 it is permitted even though
 he initially paid the לוח
 twenty five דינר, and now
 he received thirty דינר
 As Rashi explains...
אין לו יין
משקל זוזי מיניה
מחזי כרבית
ואסור
 If the לוח does not have wine,
 and the מלוה will receive a
 money payment of thirty דינר,
 it is forbidden, because the
 money payment of thirty דינר
 appears to be a רבית payment for
 the מלוה's payment of 25 דינר.
 זוזי יהיב ליה ופירי שקיל מיניה לא דמי לרבית
 The wine worth 30 דינר does not appear to be
 a רבית payment for the מלוה's money payment of
 twenty five דינר, but rather it was a payment for the
 מלוה's initial loan of wheat worth thirty דינר.

9 Let's summarize;
 In the case of
 יצא השער
 All agree that it is
 מותר only if he pays with כסף, money; and it is
 אסור if he pays with a מלוה, a debt;
 However, in the case of
 יש לו
 There it is a Machlokes;
 One Braisa holds that יש לו is likewise only
 מותר if he pays with כסף; and
 אסור if he pays with a מלוה;
 And the Braisa - which is תני ר' אושעיא, as cited in the next
 Daf - holds
 יש לו is
 מותר even if he pays with a מלוה
 This discussion continues in the next Daf.

9 Let's summarize;
יצא השער
 All agree that it is מותר only if he pays with כסף, money;
 and it is אסור if he pays with a מלוה a debt;
 However, in the case of
יש לו
 One Braisa holds
 מותר is likewise only יש לו
 if he pays with כסף;
 and אסור if
 he pays with a מלוה
 And the Braisa
 תני ר' אושעיא, as cited in the next Daf
 holds מותר is יש לו even if
 he pays with a מלוה